

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: LV40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

27.03.2017. Nr.0320170694/A476

Uz TAP VSS - 259

Labklājības ministrijai

Par plāna projektu "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.-2020.gadam"

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir iepazīsies ar plāna projektu "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.-2020.gadam" (turpmāk – Plāns).

Plāns paredz pasākumus ar būtisku fiskālo ietekmi uz pašvaldību budžetu: pēc Labklājības ministrijas aprēķiniem 2018.gadā pašvaldībām plānotie papildu izdevumi ir 1,8 milj. *euro* (21% no kopējiem plānā minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai paredzētajiem papildu izdevumiem), 2019.gadā – 17,2 milj. *euro* (**54%!**) un 2020.gadā – 19,6 milj. *euro* (**57%!**), turpmākos gadus ik gadu – 19,6 milj. *euro*. Faktiski lielākā daļa Labklājības ministrijas iecerēto pasākumu piedāvāts veikt uz pašvaldību budžeta rēķina.

Turklāt aprēķinā ņemti vērā izdevumi GMI pabalsta un dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai, lai gan Plāna piedāvāto pasākumu ietekme ir daudz plašāka, jo atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – SPSPL) 32. pantā noteiktajam, ka sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu trūcīgām, maznodrošinātām un krīzes situācijā nonākušām ģimenēm (personām), lai nodrošinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbaspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā - gan trūcīgas, gan maznodrošinātas personas statuss ir saistīts ar atbalstu arī citu pamatvajadzību un sociālo pakalpojumu nodrošināšanai, palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumiem u.c.

Paralēli Labklājības ministrijas plānam Finanšu ministrija strādā pie Nodokļu politikas pamatnostādņem turpmākajiem trim gadiem, kas paredz būtiskas izmaiņas divu nodokļu politikā – iedzīvotāju ienākuma nodokļa un uzņēmumu ienākuma nodokļa. Attiecībā uz iedzīvotāju ienākuma nodokli iecerēts nodokļa likmes samazinājums no 23% uz 20% pie ieņēmumiem līdz 45 000 *euro* gadā, kā arī būtiski palielināt neapliekamo minimumu zemāko algu grupā, kas, pēc LPS aprēķiniem, pašvaldību budžetā 2018. gadā veido

apmēram 400 milj. *euro* samazinājumu. Apmēram tāds pat samazinājums plānots 2019. gadā. Kā risinājums pašvaldību budžetiem jaunās nodokļu politikas ietvaros tiek piedāvāta kompensācijas dotācija no valsts budžeta, kas daļēji segs ieņēmumu samazinājumu, tomēr šobrīd nav skaidrs, vai kopējie ieņēmumi pašvaldībām saglabāsies vismaz 2016. gada līmenī.

Ņemot vērā plānotās izmaiņas Latvijas nodokļu politikā, kuru realizācija galvenokārt notiks uz pašvaldību budžetu ieņēmumu rēķina, **LPS neredz iespēju Plāna pasākumus, kas paredz būtisku pašvaldības izdevumu pieaugumu, realizēt jau no 2018.gada un līdz ar to atbalstīt šo Plānu.** Uzskatām, ka Labklājības ministrijas izstrādātā Plāna izskatīšana un apstiprināšana atliekama uz 2018.gada sākumu – pēc 2018. gada valsts budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara 2018. – 2020. gadam pieņemšanas Saeimā. Proti, to skatīt tad, kad būs apstiprinātas izmaiņas nodokļu politikā un apstiprinātas nodokļu ieņēmumu prognozes valsts un pašvaldību budžetos vidējā termiņā un kad būs iespējams precīzi novērtēt, kādus pasākumus un kādā apmērā pieejamā finansējuma ietvaros iespējams realizēt.

Tāpat LPS uzskata, ka vienlaikus ar vidēja termiņa nodokļu politiku nosakāma minimālā mēneša darba samaksa ne tikai 2018. gadam, bet arī nākamajiem diviem gadiem – 2019. gadam un 2020. gadam. Mūsuprāt, lai sociālā atbalsta sistēma neveicinātu personu *atkarību no pabalstiem*, ir būtiski sabalansēt pabalstu apjomus ar atalgojuma līmeni visā valsts teritorijā. Piemēram, Labklājības ministrija piedāvā noteikt vienotu maznodrošinātās personas ienākuma līmeni visā valsts teritorijā un, atbilstoši Plānam, 2018. gadā to noteikt 376 *euro* (divkārsšs trūcīgai personai atbilstošs ienākumu līmenis; $188 \times 2 = 376$). 2018.gadā paredzētā (vēl neapstiprinātā) minimālā mēneša bruto darba alga ir 430 *euro*, kas nozīmē, ka, piemēram, persona bez apgādājamajiem uz rokas saņems 367,88 *euro*, kas ir mazāk nekā Labklājības ministrijas piedāvātais maznodrošinātās personas ienākuma līmenis. Pēc CSP datiem, 2015. gadā 23,5% darba ņēmēju atalgojums bija minimālās darba algas līmenī vai mazāks. Vidzemes reģionā uzrādītie darba ienākumi minimālās algas apmērā vai mazāki bija 25,4% darba ņēmēju, Kurzemes reģionā – 26,2%, Zemgales reģionā – 24,4%, bet Latgales reģionā – 33,1%. Turklāt ir jāņem vērā aspekts, ka vidējais atalgojums Latvijas teritorijā būtiski atšķiras – vairāk kā divas reizes.

Vienlaikus vēršam uzmanību, ka atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2016. gada 4. ceturksnī ikmēneša izmaksāto vecuma pensiju vidējais apmērs bija 283.54 *euro*, no jauna piešķirto mēneša vecuma pensiju vidējais piešķirtais apmērs 319.35 *euro*, kas ir ievērojami mazāk nekā LM piedāvātais maznodrošinātās personas ienākumu līmenis. Tādējādi, neskatoties uz to, ka sociālās palīdzības mērķis ir sniegt īslaicīgu atbalstu personām, kuras nesaņem pietiekamu atbalstu no sociālās drošības sistēmas, pensijas vecuma personu nodrošinājums pilnībā tiek pārlūkts uz sociālās palīdzības sistēmu un pašvaldību budžeta iespējām.

Ņemot vērā iepriekš aprakstīto, ir būtiski novērtēt Labklājības ministrijas piedāvātos pasākumus arī teritoriālā griezumā – kā tie ietekmēs

sociālās palīdzības saņēmēju skaitu un pabalstu apmēru; kāda būs pasākumu fiskālā ietekme ne tikai uz pašvaldību budžetu kopumā, bet arī uz katras atsevišķās pašvaldības budžetu, tai skaitā nodrošinot sociālo palīdzību pamatvajadzību nodrošināšanai, sociālos pakalpojumus un citus normatīvajos aktos noteiktos atbalsta pasākumus trūcīgām un maznodrošinātām personām.

LPS ieskatā, nepieciešams papildināt Plānu, norādot:

- 1) plānā iekļauto pasākumu ietekmi uz sociālās palīdzības saņēmēju skaitu un sociālās palīdzības apmēru katrā pašvaldībā;
- 2) fiskālās ietekmes novērtējumu uz katras pašvaldības budžetu;
- 3) novērtējumu par indivīdu motivāciju meklēt darbu pie Labklājības ministrijas ierosinātā trūcīgās personas un maznodrošinātās personas ienākuma līmeņa katrā pašvaldībā, ņemot vērā iedzīvotāju darba ienākumu struktūru konkrētajā teritorijā;
- 4) valsts atbalstu pašvaldībām pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa un dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai atbilstoši SPSPL 13.pantā noteiktajam.

Priekšsēdis

Andris Jaunsleinis

27.03.2017. 18:49

827

Lāsma Ūbele

Ilze Rudzīte, Padomniece veselības un sociālajos jautājumos

67508531, ilze.rudzite@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.